

Електронне урядування в Україні: нові можливості, старі опоненти

Денис Яковлев

Кафедра соціальних теорій, Національний університет “Одеська юридична академія”,
УКРАЇНА, м.Одеса, вул.Фонтанська дорога, 23, E-mail: yakovlevd@onua.edu.ua

The article deals with e-government in the context of current debates about the nature, functions and prospects of governance and public policy in the context of globalization and informatization and conditions and dimensions of the implementation of policy and outlines the development of e-government in this respect. Consideration of the perspectives associated with the formation of e-government in Ukraine, can not be limited to finding innovations in technological support of the public sector. E-government advocates are not a means of transferring documents from paper to electronic, but the phenomenon is deeply related to public policy: it is "more governmental than digital"

Ключові слова – демократія, урядування, електронна демократія, публічна політика, політичні комунікації, політичні рішення

Вступ

Конституційні та інституційні зміни, якими характеризується демократичний транзит України довели, що сфера державного управління потребує системних перетворень. Електронне урядування можна розглядати як акселератор інституційних демократичних трансформацій у царині архаїчного державного управління, яке поєднує ознаки радянської номенклатури та пострадянської олігархії.

Державний апарат, номенклатура сприймаються суспільством (можна сказати теж саме і про самоідентифікацію) як самодостатня система, що не потребує зворотного зв'язку для ухвалення рішень. Говорити про перегляд парадигми державного управління слід, з одного боку, у контексті уникнення вад посткомуністичної політики, а з іншого – у більш широкому полі перетворень, пов'язаних з інформаційною добою.

Вертикальний та горизонтальний виміри електронного урядування

Традиційно державна політика розуміється (особливо у посткомуністичних країнах) як ієрархія, владна вертикаль, що постійно потребує посилення. З іншого боку, моделі, що пояснюють процес прийняття рішень з точки зору раціональності (раціонального вибору), такі як модель «економічної людини» та «раціональної організації» (М. Вебер), сьогодні відходять у минуле.

Відносно публічної політики наявні два виміри: вертикальний (уповноважений вибір) та горизонтальний (структурована взаємодія). Підхід уповноваженого вибору означає, що політика справді полягає в «ухваленні урядом рішень» і зосереджується саме на таких рішеннях. Підхід структурованої взаємодії „зосереджується на діапазоні учасників гри,

різноманітності їхнього розуміння ситуації й проблеми, способів взаємодії між собою та результатів цієї взаємодії” [1, 112].

Електронний уряд, принаймні найближчим часом, не може замінити традиційну структуру урядування. До недоліків або дискусійних питань стосовно електронного уряду можна віднести:

- електронна документація повинна мати відповідний статус (печатки, підписи);
- потрібні програми соціальної адаптації для тих категорій громадян, які не мають навичок роботи з електронною інформацією;
- у розповсюдженні он-лайн інформації важче здійснювати контроль та притягати до відповідальності у разі порушення законодавства;
- необхідно забезпечити рівність послуг для всіх громадян; – потрібне єдине та стабільне джерело фінансування (державний бюджет);
- слід враховувати небезпеки, пов’язані з технологічною вразливістю інформації (віруси, хакерські атаки);
- електронна інформація унеможливує отримання консультацій «обличчям до обличчя», до яких громадяни України звикли ще за радянських часів, що іноді може позначатись на якості послуг.

Для реформи урядування необхідна поява нових, неполітичних гравців, відсутність яких у посткомуністичному просторі пояснюється неадекватним завданням для бюрократії – реформувати себе так, щоб позбутись більшості легальних чи нелегальних преференцій. Проте їх можна залучити, виходячи з можливостей, що надає електронний уряд.

До позитивів, що несе електронний уряд, слід віднести:

- зменшення урядових затрат через адміністративне спрощення та використання інформаційних технологій;
- наближення державних послуг до громадян;
- зменшення рівня корупції;
- залучення громадськості до публічних дебатів з питань місцевого самоврядування;
- прискорення прийняття управлінських рішень;
- спрощення отримання послуг через принцип «відсутності хибних дверей».

Висновок

Таким чином, електронний уряд дозволяє, з одного боку, підвищити ефективність вертикальних зв’язків (урядової політики), а з іншого — сприяє залученості спільнот, асоціацій та агенцій до процесу формування порядку денного, вироблення та прийняття рішень.

Література

1. Колбеч Г. К. Політика: основні концепції в суспільних науках / Колбеч Г.; пер. з англ. О. Дем’янука. — К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. — 127 с.